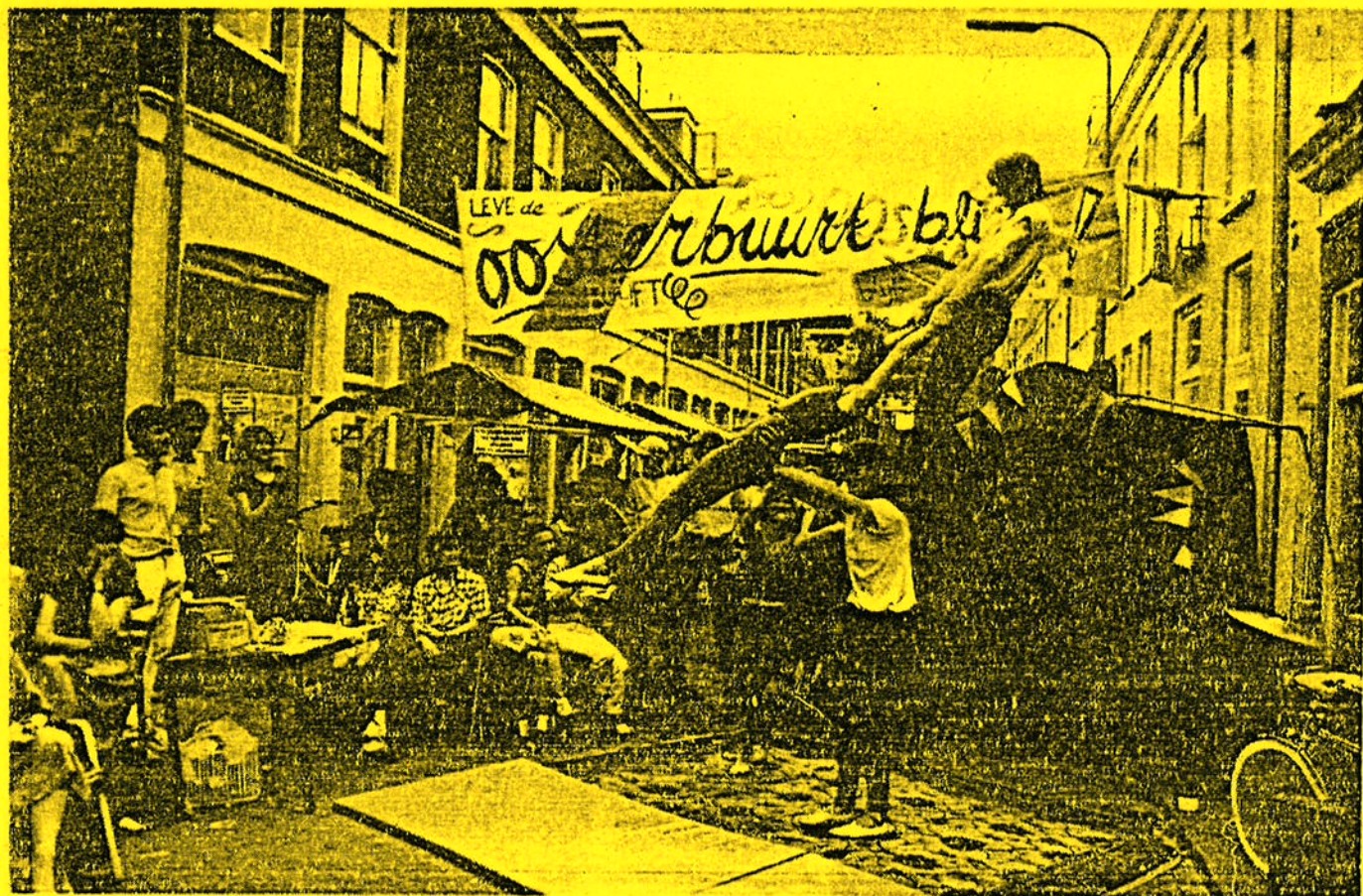

DE OOSTERBUURT

EEN BUURT DIE
WIST TE WINNEN

Voorwoord

"De deltawerken zijn voltooid", zei Koningin Beatrix bij de oplevering van de peilerdam in de Oosterschelde.

"De Oosterbuurt is verbeterd", kan nu gezegd worden, want op 7 november a.s. wordt op feestelijke wijze de laatste woning opgeleverd.

Ter ere van dit heuglijke feit hebben wij dit boekje samengesteld. Het bevat voornamelijk herinneringen aan de strijd van de buurt tegen sloop en voor verbetering.

De woningen zijn opgeknapt, de huren zijn laag gebleven, eind goed, al goed!

Dank aan allen die zich ingezet hebben voor de buurt, zodat dit resultaat bereikt kon worden.

Met vriendelijke groet, namens de Werkgroep Behoud Oosterbuurt in ruste,

L. Hammann
Tante Jans van Maurik
Miep Pol
Kees de Pater
Henri Sarolea
Jos Schuurman
Gerben Schuhmacher

Utrecht, november 1986.

GEEN SNELWEG MAAR STADSVERNIEUWING

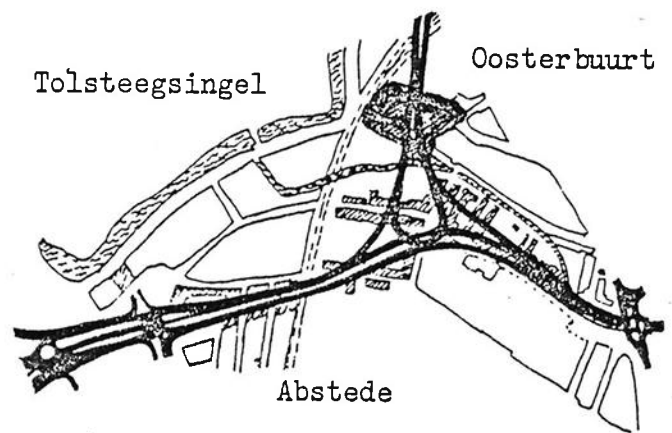
Wie vandaag door de Oosterbuurt wandelt ziet een keurig verbeterde buurt, opgeknapte negentiende eeuwse woningen zoals tientallen buurten in de grotere steden van ons land. De willekeurige wandelaar zal aan de gevels, de spelende en patat-etende kinderen en de oudere sigaar-rokende man niet zien wat een strijd, emoties en plezier het voor de buurtbewoners heeft gekost de Oosterbuurt te krijgen zoals die nu is.

DE OOSTELIJKE INVALSWEG.

Eind jaren vijftig besloot het gemeentebestuur van Utrecht dat de stad haar oude karakter van grachten, smalle straatjes en oude huizen moest inruilen voor de heilige koe; de auto. Een belangrijk onderdeel van Utrechts toekomstig wegnnet zou de Oostelijke Invalsweg worden. De Oosterbuurt zou aan deze weg opgeofferd worden.

De Oosterbuurt, een hoekje van 100 zeer verschillende huizen gelegen tussen de Minstroom, de Maliesingel en de Oudwiskerdwardsstraat, werd aan het eind van de vorige eeuw gebouwd. In de vooroorlogse jaren ontwikkelde het buurtje zich tot een typies Nederlandse buurt met winkeltjes en bewoond door gezinnen met kinderen.

Het besluit van de gemeente de Oosterbuurt te slopen voor de Oostelijke Invalsweg was een eerste stap naar een langdurig konflikt met - en een ingrijpende verandering van de buurt. De gemeente kocht de woningen op waarna een langzaam proces van verkrotting inzette, goed onderhoud aan de woningen was immers niet nodig, de woningen gingen toch plat. In 1971 besloot de Kroon dat de aanleg van de weg niet door mocht gaan, de toekomst van de buurt lag weer open.

Plan Oostelijke invalsweg (1958-1975)

Foto uit 1922
Slager Albert Ebbing
poseert voor zijn
nieuwe pand Zonstraat
21 B

SLOPEN OF VERBETEREN, "een bestuurlijke klucht".

Het duurde nog tot '76 voordat de gemeente een onderzoeksbureau de opdracht gaf om te bekijken of de buurt gesloopt of verbeterd moest worden. De mening van de buurt was duidelijk, de huizen moesten voor een lage huur verbeterd worden, nieuwbouwhuren waren te hoog. Na een jaar studeren kwam ook het onderzoeksbureau hierachter, "in het belang van de huurder verdient verbeteren de voorkeur boven nieuwbouw". Na nog een jaar studeren vond het bureau het toch beter om een zeer groot deel van de buurt te slopen. De gemeente Utrecht ging nog een stap verder: in de nazomer van '79 presenteerden ambtenaren op inspraakavonden in de buurt een plan om op tien woningen na de hele buurt maar te slopen. De Oosterbuurtbewoners waren het absoluut oneens met dit plan, slechts 20% was voor de sloopplannen.

De een jaar eerder opgerichte Werkgroep Oosterbuurt begon zich nu met volle kracht tegen de slopers van de gemeente te verzetten. De heer Honé, toenmalig lid van de werkgroep, zei voor de televisie dat het oorlog zou worden als het raadsbesluit doorging. Voor de buurt brak een periode van lobbyen bij gemeenteraadsleden, acties op straat en demonstraties naar de raadszaal aan.

De politieke partijen konden niet om het verzet van de buurt heen en op initiatief van de P.v.d.A. werd er een kompromis geritseld. Zestig huizen plat en veertig verbeteren, aldus besloot de raad op 13 maart 1980.

Barend Schreuders, toenmalig raadslid van de C.P.N. zei in de raad "Deze voordracht is een poging de verscheurde P.v.d.A.-fractie te lijmen. De situatie is tragisch, hier speelt een bestuurlijke klucht."

Ruud Sneek

RUUD SNEEK

werkplaats voor piano's & vleugels
stemmen – reparatie – revisie
Oudwijkerdwarstraat 2
3581 LD UTRECHT
Telefoon 030-518052
Pianostemmen
Reparaties
Speciaal voor
Concerten en
Studio

Protest in de raadszaal op 14 december 1979. (foto UN)

VERDEELDHEID IN DE BUURT

Een deel van de buurt zag het kompromis van de gemeente als een sukses, anderen zagen het als een goedkope 'verdeel- en heerstruc' van de gemeente. Het konflikt in de buurt over het al dan niet aksepteren van het raadsbesluit liep hoog op. Ook binnen de buurtgroep waren de meningen verdeeld. Alsof het een bananenrepubliek betrof werden er verkiezingen voor een nieuw buurtkomitee gehouden die vervolgens door anderen weer ongeldig verklaard werden. Uiteindelijk ontstonden er twee buurtkomitees, één voor uitvoering van het raadsbesluit, de Werkgroep Oosterbuurt en één voor verbetering van de hele buurt, de Werkgroep Behoud Oosterbuurt. De strijd tussen de Werkgroep Behoud Oosterbuurt en de gemeente kon beginnen, de Werkgroep Oosterbuurt speelde in de buurtstrijd geen rol van betekenis meer. De groep funktioneerde slechts als klankbord bij het opstellen van het Nieuwbouwplan door de gemeente.

DE WERKGROEP BEHOUD OOSTERBUURT

De Werkgroep Behoud Oosterbuurt bestond uit een vijftal vaste huurders en een wisselend aantal jongeren die meest op tijdelijke kontrakten in de buurt waren komen wonen. Dhr. Hammann, Tante Jans van Mourik, Miep Pol, Dhr Hoege, Jos Schuurman, Paul Meyer, Robert van Gemert, Fred Conradi en later Kees de Pater behoorden tot de vaste kern van de werkgroep. De belangrijkste aanhang van de groep bestond uit een twintigtal vaste huurders uit de te slopen woningen, de jongeren met tijdelijke kontrakten en een groot deel van de huurders van de te verbeteren woningen. De werkgroep koos in overleg met de buurt en geadviseerd door de buurtadvokaat Bernard Tomlow, de adviseurs van de S.S.W.U., Paul Koot en Marjan Engelen, en twee rechtenstudenten Gerben Schuhmacher en Henri Sarolea een strategie tegen de gemeente waarbij zoveel mogelijk wegen werden bewandeld. De werkgroep organiseerde akties op straat en in de raadszaal, stelde alternatieve plannen op, startte juridische procedures voor onderhoud, vocht bouwvergunningen aan, kraakte huizen, bracht huur-

opzeggingen terug, zocht de publiciteit en won uiteindelijk op 27 mei '83 de strijd met de gemeente. De gemeente zette op haar beurt een skala van middelen in om het omstreden sloopplan door te zetten. Het gemeentebestuur schuwde in de David en Goliathstrijd zelfs verdachtmakingen niet. Zo zei wethouder Van Hassel in juni '80 "ik heb de indruk dat sommigen van buiten de Oosterbuurt proberen daar de boel te verzieken".

STRIJD VOOR ONDERHOUD

Voor de werkgroep was het duidelijk dat voor het winnen van de buurtstrijd de buurt leefbaar moest blijven. Het noodzakelijke onderhoud aan de huizen moest gedaan worden. Via processen werd de gemeente hiertoe gedwongen. Het eerste proces, een kort geding, speelde twee

UTRECHTS NIEUWSBLAD

Behoud Oosterbuurt

Het echtpaar Honé van de Oosterbuurt werpt zich in „De stad is van ons” op als bewonersgroep van de permanente bewoners in de Oosterbuurt.

Dit echtpaar heeft onenigheid met de Werkgroep Behoud Oosterbuurt over de te slopen woningen. Zij steunen de gemeente in haar sloopplannen. De Werkgroep Behoud Oosterbuurt wil het behoud en de verbetering van de Oosterbuurt.

Door het echtpaar Honé wordt gesuggereerd dat de Werkgroep Behoud Oosterbuurt slechts bestaat uit wispelturige en tijdelijk in de Oosterbuurt wonende jongeren. Wij, permanente bewoners van de Oosterbuurt, uit de te slopen woningen onderschrijven de eis tot behoud van de Oosterbuurt.

Wij vechten voor onze prettige en betaalbare woningen in onze leefbare wijk. Hiervoor kan de gemeente ons nooit een gelijkwaardig alternatief aanbieden. Klik maar eens naar bijvoorbeeld Bokkenbuurt, Sterrenwijk enz., waar maar een gering deel

van de vroegere bewoners is teruggekeerd. De mensen die wel zijn gebleven staan voor vaak ondraagbare woonlasten (denk bijv. aan de stijgende energieprijzen).

Ter vermindering van misverstanden hebben we onze woontijd tot heden mede vermeld.

De zeer vele tijdelijke bewoners, jongeren en studenten uit de „sloop-panden”, die achter onze eis tot behoud staan, zijn niet vermeld.

NAAM	ADRES	AANTAL JAREN	WONEND IN BUURT
fam. de Bruijn	Zonstraat 21 bis	8 jaren	
fam. Raam	Oosterstraat 23 bis	9 jaren	
fam. Kooy	Oud. doornstr. 18	30 jaren	
fam. Terpstra	Oosterstraat 35	32 jaren	
fam. Terpstra	Oosterstraat 33	32 jaren	
W. A. Galasloot	Zonstraat 15 bis	17 jaren	
A. W. Galasloot	Zonstraat 15	18 jaren	
Van Gemert	Zonstraat 21 bis	13 jaren	
fam. Pol	Oud. doornstr. 4	25 jaren	
fam. Plantaa	Oud. doornstr. 2 bis A	23 jaren	
fam. d. Wal	Oud. doornstr. 39	41 jaren	
fam. Mol	Oosterstraat 37	55 jaren	

Artikel in het Utrechts Nieuwsblad over de aanhang van de Werkgroep Behoud Oosterbuurt.

dagen voor het desastreuze raadsbesluit toen er nog geen twee buurtgroepen waren. Mevr. Neus uit de Oosterstraat tegen de gemeente. Tot een uitspraak kwam het niet, de gemeente beloofde tijdens het proces het onderhoud te zullen doen en ook aan de andere woningen het noodzakelijke onderhoud te doen. De eerste buurtoverwinning was een feit.

Mevr. Neus vatte het in het U.N. van 12 maart '80 simpel samen: "de gemeente komt gewoon de plicht tot onderhoud niet na". De gemeente deed weliswaar het onderhoud aan de woning van mevr. Neus, maar kwam voor het overige haar toezegging slecht na. In februari '81 gingen een veertiental bewoners naar de rechter, het onderhoud moest gedaan worden. De rechter besloot dat de gemeente binnen 18 maanden het onderhoud moest doen.

Buurtadvocaat Tomlow tijdens het proces Neus, 12 maart 1980.

ALS U IETS ZOEKT EN HET
IS NERGENS MEER TE KOOP.
GAAT U DAN EENS VRIJBLIJ-
VEND RONDLOPEN BIJ DE
KRINGLOOP.

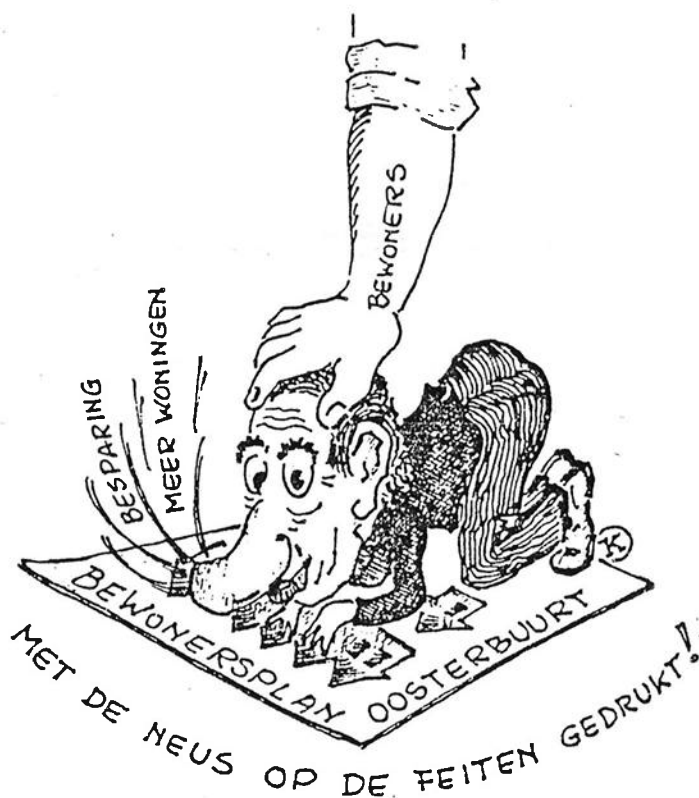
oudwijkerdwardsstraat 74
tel. 513453

Voor alle tweede-hands
en goedkope nieuwe spullen.

VOORSTELLEN TOT EEN WERKELIJK KOMPROMIS

Ondanks de verbitterde verhouding tussen buurt en gemeente bleef de Werkgroep Behoud Oosterbuurt streven naar een kompromis met de gemeente. Een jaar na het sloopbesluit van de gemeente komt de werkgroep met een alternatief plan waarbij slechts enkele woningen gesloopt hoeften te worden. Hammann, voorzitter van de buurtgroep, bij de presentatie van het plan: "Dit is een laatste poging tot een konstruktieve oplossing te komen. Wij zijn er van overtuigd dat meer dan de helft van de bewoners niet zal meewerken aan de uitvoering van het gemeenteplan."

De gemeente negeerde de uitgestoken hand en denderde voort met haar omstredden plan.

Ondanks de woorden van Hammann was het niet de laatste poging van de buurt om tot een vergelijk met de gemeente te komen.

De werkgroep ging door met gesprekken met de verschillende frakties, verschillende frakties schoven op richting buurtstandpunt. C.D.A. en P.v.d.A. bleven echter mordicus tegen iedere verandering van het op 13 maart '80 genomen raadsbesluit.

In april '83 doet de buurt echt haar laatste poging om tot overeenstemming met de gemeente te komen. Onder leiding van ex-raadslid Barend Schreuders worden alle partijen uitgenodigd voor een gesprek, doel is om te komen tot een bemiddelingskommissie. Noch de P.v.d.A. nog het C.D.A. kwamen opdagen.

Jos Schuurman van de werkgroep karakteriseert de houding van de P.v.d.A. in een interview na de overwinning als volgt: "Vooral de P.v.d.A. heeft geprobeerd de werkgroep te kriminaliseren. Ze verweten ons de nieuwbouw te rekken zodat er nog hogere huren zouden komen. Als we niet stopten met het verzet was dat niet in het belang van de buurt."

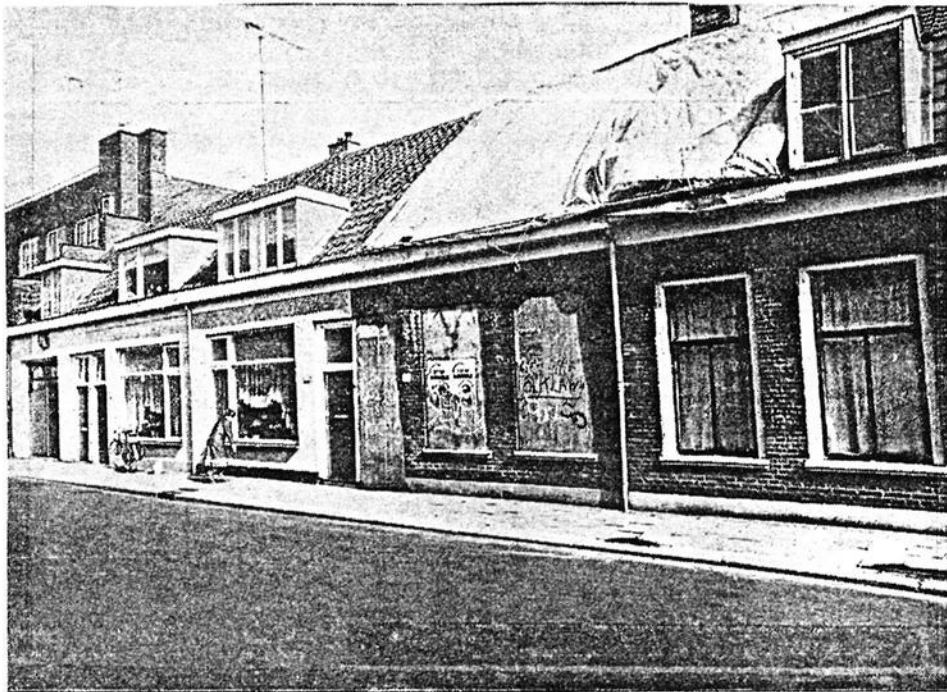
t' WIJNVAT

wenst u
fijne feestdagen
en een
VOORSPOEDIG
—1987—

HET WIJNVAT

Oudwijkerdwardsstr. 69

UTRECHT, tel. 516819.

1979

Oudwijkerdwardsstraat 37 was al een paar jaar daarvoor uitgebrand. De gemeente streek de vergoeding van de brandverzekering op en kocht een zeil en planken.

maart 1982

De Werkgroep Behoud Oosterbuurt kreeg voor elkaar dat het pand er weer netjes uitzag.

DICHTMETSELEN EN KRAKEN

In juni '82 begon de gemeente met dichtmetselen van woningen die leeg kwamen. Tot die tijd werden de leegkomende woningen in gebruik gegeven aan woningzoekenden. Slechts één middel stond de buurt ter beschikking om het dichtmetselen, en het daarmee onlosmakelijk verbonden proces van verpaupering, tegen te gaan, kraken.

Het kraken ging bepaald niet zonder discussie in de werkgroep. Miep Pol in het U.N. "Ik had toch nooit kunnen dromen ooit nog een kraakster te worden", Kees de Pater in hetzelfde interview "We hebben er met de oudere bewoners veel over moeten praten, elke draad om de buurt te behouden moest worden opgepakt, kraken was daar één van."

De eerste kraakacties gingen vrij geruisloos, al waren ze een ware wedrace op het pand, wie was er het eerst de metselaars of de krakers. Bij één pand aan de Oudwijkerdwaarsstraat mislukte de race, gemeente had een privébewakingsdienst met een hond in het huis gestopt.

In het weekend van 18 september '82 sloeg de vlam in de pan. Het dichtgemetselde pand aan de Oudwijkerdwaarsstraat werd gekraakt en provisories leefbaar gemaakt. Een grote groep mensen uit omliggende straten gesteund door de oude werkgroep Oosterbuurt ontruimde het pand met veel geweld. Er werd met stenen gegooid, brandbommen werden gemaakt en er werd zelfs met een bijl naar één van de oudere bewoners geslagen. De politie deed niets

18 september 1982

Het pand aan de Oudwijkerdwaarsstraat wordt opgeengebroken en gekraakt. Enkele uren later ontstond de rel.

om het geweld van de spontaan gegroeide knokploeg tegen te gaan. Pas toen de bewoners waren gevlucht bewaakte de politie het pand, totdat de metselaars het huis weer onleefbaar hadden gemaakt. De gemeente had zonder problemen al het geweld kunnen voorkomen, na het geweldige weekend maakte de gemeente bekend dat ze al een week eerder hadden besloten niet meer dicht te zullen metselen. Ook De Nationale Ombudsman sprak later zijn afkeuring uit over het politieoptreden.

19 mei 1982

Politie ontruimt Zonstraat 13 bis. Het pand wordt later opnieuw gekraakt, waarna de bewoners van de rechter er mogen blijven wonen.

OOSTERBUURT IN DE RAAD VAN STATE

Op 4 maart '82 presenteerde de gemeente het nieuwbouwplan aan de buurt. De buurt stemde het plan met een overgrote meerderheid weg. 41 mensen waren tegen het plan en slechts 6 voor. Ondanks deze stemming zette de gemeente haar plan door. Alle noodzakelijke vergunningen en ontheffingen voor het nieuwbouwplan werden aangevochten door de buurt. Meer dan 50 bewoners maakten officieel bezwaar. Eind '82, begin '83 bezocht de Oosterbuurt achtereenvolgens de bezwaarschriftencommissies van B. en W. en Gedeputeerde Staten en op 4 maart '83 vertrok er een bus vol Oosterbuurters naar de Raad van State in Den Haag. De bezwaarschriftencommissies werden bestookt met juridische-, politieke-, bouwtechnische- en emotionele betogen, maar de heren van de gemeente en provincie hielden zich doof voor de betogen, de buurt verloor de procedures. Ook de Raad van State stelde de buurt niet in het gelijk.

KEURTAPIJT

TAPIJT en GORDIJNEN

Amsterdamsestraatweg 72-74-80-82

3513 AJ Utrecht

☎ 030 - 31 54 07

De Oosterbuurt op de trappen van het gebouw van de Raad van State in Den Haag, 4 maart 1983.

Een bus vol Oosterbuurters gaat naar de Raad van State in Den Haag, 4 maart 1983.

VAN HUROPZEGGING TOT OVERWINNING

"Een kruiwagen met huropzeggingen botst tegen zere been van wethouder" luidt de kop van het buurtbericht van 9 oktober '81. Een kruiwagen met 20 huropzeggingen werd die dag bij de gemeente afgeleverd. Toenmalig wethouder Bransen van Volkshuisvesting was woedend "die huren kunnen best opgebracht worden" zei de boze wethouder tegen het argument dat de nieuwbouwhuren te hoog zouden worden.

De aktie met de kruiwagen was de eerste stap naar de uiteindelijke overwinning van de buurt.

De gemeente moest 20 vaste huurders uit hun huizen procederen om het sloopplan te kunnen uitvoeren.

Zo'n anderhalf jaar na het bezoek aan het stadhuis met de kruiwagen worden de twintig voor de rechter gedaagd. De kantonrechter wilde alles in één algemene zitting afdoen. Door een gloedvol betoog van de buurtadvokaat Bernard Tomlow

besloot de rechter een tweede zitting te houden waarin alle huurders individueel gehoord zouden worden. Het waren de individuele bezwaren van de mensen die voor rechter Delfos Visser de doorslag gaven. Op 27 mei '83 besloot de rechter dat 10 huurkontrakten voor onbepaalde tijd moesten worden voortgezet. Met andere woorden de sloop kon niet door gaan, de overwinning van de buurt was een feit.

MOTIVATIE VAN BEWONERS LEIDEN TOT WINST VAN DE BUURT

"Ik sterf liever dan dat ik weg ga" zei wijlen Jozef Kilkes in een interview in oktober '82 met het Limburgs Dagblad. De woorden van deze Oosterbuurter tekenen de verknochtheid aan de buurt en de strijd lust van de Oosterbuurters. De emotionele gebondenheid aan de buurt en de motivatie om te strijden voor goede stadsvernieuwing met lage woonlasten zorgden ervoor dat de Oosterbuurt de lange zware strijd tegen de gemeente kon vol houden. Tegen de combinatie van goede adviezen en gemotiveerde bewoners moest de gemeente het uiteindelijk afleggen. Hierdoor kon David van Goliath winnen.

Twee winnaars van het cruciale proces, Mevr. Kilkes en Wim Hoegge in gesprek, mei 1983.

DE OPKOMST EN ONDERGANG VAN HET "BOUWEN VOOR DE BUURT"

Elk beleidsterrein kent zijn politieke slogans. De vervuiler betaalt."

"Kernwapens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland", "snoep verstandig, eet een appel". Dit zijn leuzen die iedereen kent. In één kort zinnetje wordt op de meest kernachtige wijze een beleidsvisie en een politieke keuze tot uitdrukking gebracht.

"Bouwen voor de buurt" is 10 jaar lang de belangrijkste leus in de stadsvernieuwing geweest. Het betekent dat de overheid en de woningcorporaties in de stadsvernieuwing woningen bouwen, verbeteren en onderhouden in overleg met en ten behoeve van de bewoners in de betreffende buurten. Bij het "bouwen voor de buurt" speelt de woonlastenproblematiek de centrale rol. De bewoners hebben overwegend lage inkomens zodat duurdere nieuwbouw- of ingrijpend verbeterde woningen voor hen onbereikbaar zijn.

Het "bouwen voor de buurt" is niet door de overheid of de korporaties bedacht. Onder druk van actieve bewonersorganisaties en na politieke strijd op rijks- en gemeentelijk niveau is het verouderde beleid dat gericht was op cityvorming in de steden en de woningbouw gekonsentreerd in de slaapsteden in het midden van de zeventiger jaren gewijzigd.

De staatssekretarissen Schaefer en Brox hebben de mogelijkheden gecreëerd om het nieuwe stadsvernieuwingbeleid te voeren. Subsiestelsels maakten het mogelijk om onderhouds- en verbeteringsplannen met lage huren en vergelijkingshuren voor de nieuwbouw te realiseren. De bewoners kregen verhuis- en herinrichtingspremies.

In de steden kon men aan de slag. Sommige steden waren al energiek (op eigen kosten bezig), zoals de gemeente Rotterdam. Andere steden waren wat voorzichtiger (of slomer), zoals de gemeente Utrecht.

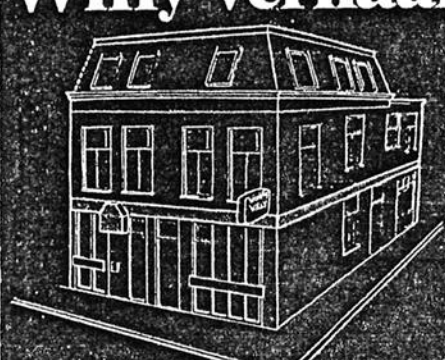
De Oosterbuurt heeft in Utrecht een heel bijzondere rol gespeeld. In eerste instantie

moest de buurt wijken voor de Oostelijke Invalsweg (voorbeeld van het verouderde beleid), in tweede instantie moest de buurt gesloopt worden om plaats te maken voor vervangende nieuwbouw (voorbeeld van een voorzichtige c.q. slome stadsvernieuwingaanpak), in derde en gelukkig laatste instantie is het gemeentebestuur van Utrecht gedwongen om te "bouwen voor de buurt" in zijn meest letterlijke betekenis. In overleg met de Werkgroep Behoud Oosterbuurt heeft de gemeente Utrecht, voor een deel met rijkssubsidie en voor een deel op eigen kosten, de buurt keurig opgeknapt. Het betrof een zogenaamd groot-onderhoudsplan, zodat de woonlasten laag konden blijven. Een succes-story die, naar gehoopt werd in bewonerskring, een voorbeeld-functie zou vervullen.

Helaas moet gekonstateerd worden dat de Oosterbuurt een "witte raaf" in de stadsvernieuwing zal blijven. Niet omdat de gemeente Utrecht geen overleg wil voeren met de bewoners, maar omdat op gemeentelijk en met name op rijksniveau niet die financiële prioriteit gegeven wordt aan de stadsvernieuwing, die nodig is om te "bouwen voor de buurt". De combinatie

SNELSTOMERIJ

Willy Verhaar

• Chemisch reinigen • Stoppage-reparatie • Verven
• Subde reiniging • Lakenpasketten • Verhuur diepstoom app. (Mr. Steam)

Baanstraat 11 (nabij Burg. Reigerstraat) - Utrecht
Telefoon 030 - 51 47 26

van bouw- en woontechnische kwaliteit, bewonersinvloed én lage woonlasten die in de Oosterbuurt gerealiseerd is, zal onder deze regering niet meer herhaald kunnen worden.

In de nabije toekomst zal het "bouwen voor de buurt" meer aangetast worden. De vergelijkingshuren zijn al gesneuveld sinds de start van de proef met het normkostenstelsel (NKS). Binnenkort (per 1 januari 1987) komt een geheel nieuw subsidiestelsel voor woningverbetering. Grootonderhoud zoals in de Oosterbuurt is toegepast, wordt niet meer afzonderlijk gesubsidieerd.

Indien een verhuurder toch grootonderhoud doet, dan zal hij een fors deel zelf moeten betalen en de huurder moet drie ekstra huurverhogingen aksepteren.

Bij ingrijpende woningverbetering is een forfaitaire basishuur van f 160,-- verplicht. Daarbovenop komt de huurverhoging volgens het 1-2-3-systeem.

Alle bovengenoemde maatregelen leiden tot hogere huren in de stadsvernieuwing. De bewoners zijn de dupe. Maar, zonder medewerking van de bewoners kan er geen stadsvernieuwingsbeleid gevoerd worden. De ondergang van het "bouwen voor de buurt" vormt zodoende een directe bedreiging voor de voortgang van de stadsvernieuwing.

Een van de vele buurtvergaderingen in de Oosterbuurt, februari 1980.

DE BUURTKRANTEN VAN DE OOSTER- BUURT

Vanaf 1976 tot en met eind 1984 verschijnen er in de Oosterbuurt met grote regelmaat door bewoners en opbouwwerkers gemaakte buurtberichten. Tot 1979 verschijnt de "Oosterbuurt-KRANT-is aan de beurt", goed verzorgd met ongeveer 10 nummers van maar liefst 5 tot 10 pagina's: foto's, lollige tekeningen, degelijke informatie over de stadsvernieuwing, interviews met buurtbewoners, advertenties, mededelingen over de fietsenstalling, het kinderspeelplaatsje en de verkeerssituatie, een buurtreisje "voor alle mensen uit de buurt" wordt aangekondigd en een berichtje over het Sint Nikolaasfeest, waar ongeveer 50 kinderen worden verwacht. Bijna alle buurtbewoners die in die dagen in de vast rubriek "Uw buurman spreekt" werden geïnterviewd, zijn inmiddels verhuisd. Al lezende kreeg ik de indruk dat mensen met humor het in de Oosterbuurt het beste konden uithouden, maar ik weet natuurlijk dat er meer aan

de hand is. Hoe het ook zij, in KRANT 3 zegt meneer Hammann die nog steeds in de Zonstraat woont in een interview getiteld "Hammann en de mouwen van de wethouder: Ik heb een chemische reinigingszaak tegenover het stadhuis. Nou komt wethouder Bransen ook wel eens, en ik ken hem wel. Dan zeg ik wel eens voor de grap: "Hoe zit dat nou met de

Oosterbuurt? Dat duurt wel lang hé? Ze mogen wel eens opschieten anders knip ik de mouwen van uw jasje af." Een tekening van een Heer met Hoge Hoed, gekleed in een jas zonder mouwen is bijgevoegd. Natuurlijk, in die tijd zijn er nog voldoende opbouwwerkers en de ontwikkelingen gaan zo langzaam dat er een mooie uitgebreide krant gemaakt kan worden.

Dan, vanaf eind 1979, wanneer de ambtelijke plannenmakerij rondom de buurt in een stroomversnelling raakt en de oude bewonersgroepen al teleurgesteld van het toneel verdwenen zijn, worden er door de Werkgroep Oosterbuurt (later Behoud Oosterbuurt) tot eind 1984 bijna 50 "Buurtberichten" verspreid. Een of twee kantjes eigen tekst, aangevuld met kranteknipsels over de Oosterbuurt uit het Utrechts Nieuwsblad of andere

lokale kranten. Er moet snel en trefzeker worden gereageerd. Immers tot mei 1983 is de gemeente geen onderhandelingspartner meer, maar tegenstander.

In januari 1980 begint het al met "Oosterbuurt vanavond niet in gemeenteraad, in maart "Oosterbuurt sleept de gemeente voor de rechter" en in november van datzelfde jaar: "Oosterbuurters verlaten woedend inspraakavond." Naarmate de bewoners meer in de gaten krijgen dat ze juridisch de strijd misschien kunnen winnen, vinden de lezers de weerslag daarvan in de buurtberichten terug: "Advokaat licht bewoners voor.

Buurtbericht 14

KRUIWAGEN MET HUROPZEGGINGEN

BOTST TEGEN

ZERE BEEN VAN WETHOUDER

Donderdagavond, 8 oktober.

Een 15-tal bewoners bijeengekomen in de hal van het stadhuis bieden Wethouder Bransen van Ruimtelijke Ordening in het bijzijn van enkele raadsleden en journalisten 20 huuropzeggings in kruiwagenverpakking aan. Bij dit buurtbericht vindt U de toespraak die bewoonster Mevr. Pol namens de bewoners heeft gehouden. Het totaal aantal bewoners dat de zogenaamde 'Akkoordverklaring' met de huuropzegging niet heeft ondertekend is echter nog hoger. Het gaat om bewoners van 35 panden die zich tegen sloop verzetten.

In een commissievergadering op 29 juni j.l. zei de Wethouder nog: "als de bewoners niet meewerken kan er toch geen

nieuwbouw komen." Gisteravond was de goed verdienende Wethouder zichtbaar geërgerd over het feit dat de bewoners de hoge nieuwbouwhuren niet kunnen betalen. "Die huren kunnen best wel worden opgebracht", aldus de politicus Bransen, die eigenlijk beter moest weten... Daarop ontstond een discussie met de bewoners, waarin Bransen zich hooghartig maar weinig zelfverzekerd tegen een bewoner liet ontvallen: "Als je dan zo gelukkig met je woning bent moet je niet weggaan..." Dat zijn de bewoners dan ook niet van plan. Sterker nog: ER KOMT EEN GERECHTELIJKE PROCEDURE TEGEN DE GEMEENTE IN VERBAND MET HET KRAKKEMIKKIGE ONDERHOUD DAT DE GEMEENTE HEEFT LATEN VERRICHTEN.

Bewoners kennen hun rechten. Nu weet ik waar ik aan toe ben." Al snel worden nu ook de gemeenteraadsleden op de hak genomen en elke twijfel of miskleun(tje) van ambtenaren wordt opgepikt en breed uitgemeten. Bij de presentatie van een alternatief buurtplan aan de gemeenteraad verschijnt er een buurtbericht met de kop "Gemeenteraadsleden leren rekenen. Bewonersplan bespaart miljoenen." Laat de projectmanager van het sloopplan zich tegen de wethouder terloops ontvallen, dat er veel verzet tegen de sloop is, dan verschijnt er de volgende dag een buurtbericht met vette koppen: "Sloop in de Oosterbuurt wordt heel, heel moeilijk." In deze tijd ook worden de artikeltjes steeds korter en elke gelegenheid wordt aangegrepen om de bewoners een hart onder de riem te steken. Januari 1982, na een drukbezochte bewonersvergadering in de Stadsvernieuwingswinkel heet het "Uit de levendige gesprekken die maandag gevoerd werden, viel op te maken dat de bewoners in de loop van de tijd wat betreft hun huurrechten een stuk wijzer zijn geworden: De bewoners kennen niet alleen hun rechten als huurder, ze komen er ook daadwerkelijk voor op. Ondanks dreigementen van ambtenaren in de toon van: Maar mevrouwtje, Uw huisje wordt toch gesloopt..., deze bewoners laten zich niet klein krijgen." De handel en de wandel van de herhuisvestingsambtenaren worden in de buurtberichten dan ook op de voet gevolgd. Juni 1982, een zelfgesprek van een ambtenaar: "En ik zal die domme bewoners wel even laten zien dat het menens is. Klein maar dapper stap ik door het leven en door de Oosterbuurt. Zo hier en daar sla ik tegen die eigenwijze bewoners wat dreigende taal uit: "Wanneer

HET BESTE ADRES

VOOR UW BROOD EN BANKET

IS:

A. VAN KLAVEREN

oudwijkerdwardsstraat 102.

MET IEDER WEEKEND RECLAME

U nu geen andere woning aksepteert, komt U misschien wel in een tehuis voor daklozen!" Jazeker, zo iets heb ik al eens gezegd. En zo wil ik de wind eronder houden en knieën doen knikken. Diep in mijn binnenste ben ik veel meer dan een saaie ambtenaar. Ik heb een ideaal waarvoor ik vecht: "Die Oosterbuurt moet plat!" Dit soort berichten verschijnen in een tijd dat ook Utrechts Nieuwsblad verslaggever Dick Fransen in zijn column "De stad is van ons" herhaaldelijk partij kiest voor de strijd van de Oosterbuurtbewoners. In alle Utrechtse kranten werd er toen veelvuldig en soms in de landelijke pers aandacht aan de problemen in de Oosterbuurt besteed.

Buurtbericht 11

**GEMEENTERAADSLEDEN
LEREN REKENEN
BEWONERSPLAN BESPAART MILJOENEN**

DE STAD IS VAN ONS

Onverzettelikheden: daarom gaat het

Deze herfstvakantie in Zuid-Portugal twee stukjes van dezelfde Atlantische Oceaan gezien, heel dichtbij elkaar, maar heel verschillend. Bij Lagos was hij kalm en vriendelijk, en iets verderop westelijk van Kaap St. Vincent, wild en vol schuimkoppen. En een gedonder..... al van honderden meters afstand hoorde je het.

In de tijd dat ik nog niet bij de School voor de Journalistiek zat (en ook geen herfstvakanties had) werkte ik bij het Utrechts Nieuwsblad.

We hadden de stad in partjes verdeeld, en iedereen had één of meer stukjes. Ik had Absteede.

Ik vond dat ik het wel goed had getroffen. Ik wilde van dichtbij meemaken hoe het nu werkelijk toegaat in de stadsvernieuwing en ik had het gevoel dat ik bij Absteede eersterang zat. Zoveel Trammelant, zoveel mensen die er zich mee bemoeiden, zoveel gepraat, zoveel rapporten.....

En toen stierf Beerthuizen. En werd het duidelijk dat "Absteede" alleen zo spannend was geweest dankzij hem. Die merkwaardige, snel opgewonden, onbehouden vrachtwagenchauffeur "droeg" de hele zaak. Hij had de kwaliteiten die je nodig hebt: vasthoudendheid en onverzettelikheden. Als hij vond dat het ZO moest dan week hij geen centimeter, voor niemand.

Zonder Beerthuizen werd Absteede zoals de Atlantische Oceaan bij Lagos: kalm, vriendelijk, toegankelijk. Makkelijk bevaarbaar voor al die mensen die er "iets moois" van wilden maken: wethouders, raadsleden, ambtenaren, inspraakbegeleiders, architecten.....

Maar voor mij was de aardigheid er af. Ze bouwden huisjes die ik niet mooi vond; ze speelden de bewoners tegen elkaar uit.

Een verloren zaak, wat moest ik daar als journalist nog mee? Al maar schrijven dat het volgens mij verkeerd ging? Wie wordt daar beter van?

Terwijl iets verderop, in de Oosterbuurt, zoveel te beleven viel..... Ik was nieuwsgierig naar die wilde kust. En tenslotte kon ik het niet langer laten. De harde wind, de hoge golfslag.....daar wil je zijn

als journalist.

Er was zelfs een orkaan, die bijna alle huizen bedreigde. Wat doe je onder zulke omstandigheden? Dan maak je alles vast. Dat is het enige. Je kunt niet met de orkaan gaan onderhandelen of het mischien wat zachter kan.

In de Oosterbuurt vond ik de geest van Beerthuizen terug: geen centimeter wijken, geen stap buiten de deur, want dan pakt de wind je en sleurt je mee.

In de stadsvernieuwing gaat het om verliezen of niet-verliezen. En om niet te verliezen zit er op sommige momenten niks anders op dan: niet onderhandelen. Gewoon NEE blijven zeggen.

Dat is ontzettend moeilijk, want je krijgt te maken met allerlei (vaak goedwillende) mensen die om de meest uiteenlopende redenen vinden dat je op sommige punten toch wel iets kunt toegeven. Je moet in ieder geval om de tafel gaan zitten.

Maar zit je daar eenmaal dan is het snel met je gebeurd. Want onderhandelen is zo leuk.

Voor al uw schoenreparaties

SCHOENHERSTELBEDRIJF

Oudwijkerdw.str. 64 | L. Sneestr. 61
Tel. 51 45 14 | Tel. 31 11 56

Utrecht

NIET SNEL, MAAR OUDERWETS GOED.

Hoeveel studenten wonen er niet in de Oosterbuurt? Heel wat zijn er intussen afgestudeerd en wetenschapper geworden. Zou zo'n wetenschapper eens voor me willen uitzoeken of het echt zo is dat in de Oosterbuurt de onverzettelikheden van het wijkcomité van doorslaggevende betekenis was? En een tweede vraag is: kon het comité zo onverzettelijk zijn omdat "anderen" er een betrekkelijk bescheiden rol in speelden?

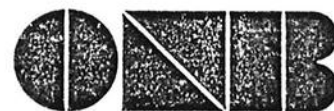
Met die "anderen" bedoel ik: inspraak-begeleiders, bouw bureau-architecten, advocaten, journalisten, enz.

Natuurlijk, zij waren als "adviseurs" heel belangrijk. Maar zij hebben - zo denk ik - niet de uiteindelijke strategie bepaald. De macht zat waar ze moet zitten: bij de bewoners zelf. (En wat daar ook zat: het vertrouwen in die eigen macht).

Op een gegeven moment dacht Van Hassel dat Paul Koot de oorzaak was van alle ellende met de Oosterbuurt. Hij vergiste zich: de bron was elders.

Dick Franssen

BURO OPTIEN NOORT-BLUIDENSTEIN

1976 - 1986

10 jaar stadsvernieuwing
met en voor de Oosterbuurt.

We zijn weer een ervaring rijker.

Bewoners gefeliciteerd!

BEWONERS VAN DE OOSTERBUURT IN NOVEMBER 1986

Zonstraat 1
Zonstraat 3
Zonstraat 3 bis
Zonstraat 5
Zonstraat 5 bis
Zonstraat 7
Zonstraat 7a
Zonstraat 9
Zonstraat 9 bis
Zonstraat 11
Zonstraat 11 bis
Zonstraat 13
Zonstraat 13 bis
Zonstraat 15
Zonstraat 15 bis
Zonstraat 17
Zonstraat 17 bis
Zonstraat 19
Zonstraat 19 bis

Fam. de Heer
Mevr. Honé
Fam. v.d. Veer
Fam. Sluyk
Fam. Veltman
Mevr. de Hoogt
J. Nesselaar
J. Nesselaar
P.J. Molenaar + F. Lips
M. Grusado Arenas
J. Hoekstra
Mevr. G. Groenhart
Jan-Joop Ruisch
Mevr. Galesloot
Mevr. Galesloot
Fred. v.d. Heuvel
Mevr. Kilkens
Jetty de Vries
Ellen Schuurman en Jorge Ibanez

Zonstraat 21
 Zonstraat 21 A
 Zonstraat 21 B
 Zonstraat 21 C
 Zonstraat 21 D
 Zonstraat 21 E
 Zonstraat 23
 Zonstraat 25
 Zonstraat 2
 Zonstraat 4
 Zonstraat 6
 Zonstraat 8
 Zonstraat 12
 Zonstraat 12 A
 Zonstraat 12 B
 Zonstraat 14
 Zonstraat 14 bis
 Zonstraat 16
 Zonstraat 18
 Zonstraat 20
 Zonstraat 22
 Zonstraat 24
 Zonstraat 26
 Zonstraat 28
 Zonstraat 28 bis
 Oudw. dwarstraat 2 - 2 bis
 Oudw. dwarsstraat 4
 Oudw. dwarsstraat 6
 Oudw. dwarsstraat 8
 Oudw. dwarsstraat 10
 Oudw. dwarsstraat 12
 Oudw. dwarsstraat 14
 Oudw. dwarsstraat 16
 Oudw. dwarsstraat 18
 Oudw. dwarsstraat 20
 Oudw. dwarsstraat 22
 Oosterstraat 11

Robert van Gemert
 Dick Butte
 Käthy de Bruin-Horvath
 Elisabeth Lijkles
 Jos Schuurman + Angeles Gil
 Kees de Pater
 Geert Donga en Cisca de Koning
 Arthur de Rijk
 H. Vogel
 Fam. Pleister
 F. van Zwicht en M. de Visser.
 Fam. Prins
 M. in 't Zandt
 R. Esveld
 M.A.E. Warmerdam
 John v.d. Valk
 O. Scherpenzeel
 Tante Jans en Oom Jan van Maurik
 Fam. Agterberg
 Fam. Hammann
 Fam. v.d. Wal
 Fam. Veldhuis (tijdelijk)
 Mevr. A. Verkroost
 Hr. Agmini
 J.W. Vernooy
 Ruud Sneek en Ceciel Veith
 Miep Pol
 G. Vermeulen
 Fam. Engelberts
 Brit Nelemans en Peter v. Laar
 Fam. Zaidi
 Y. de Vries en M. Herweyer
 Hr. v.d. Kooy
 Fred Conradi

 Louis Oosterlen
 B. Lagrib

"BOUWEN VOOR DE BUURT"?

Wij denken dat het voor en met de Oosterbuurters, ondanks
 alles wat we met elkaar hebben meegemaakt, toch is gelukt.
 Het resultaat mag er zijn!
 Kan het hek nu weg?

Projektgroep Oosterbuurt

Koos Besuyen	Bert Meertens
Rob Hahn	Riny Sprengers
Els Leicher	Theo van Wijk

Oosterstraat 13 A
 Oosterstraat 13 B
 Oosterstraat 13 C
 Oosterstraat 15 A
 Oosterstraat 15 B
 Oosterstraat 15 C
 Oosterstraat 15 D
 Oosterstraat 17 A
 Oosterstraat 17 B
 Oosterstraat 17 C
 Oosterstraat 19 A
 Oosterstraat 19 B
 Oosterstraat 19 C
 Oosterstraat 19 D
 Oosterstraat 21
 Oosterstraat 21 A
 Oosterstraat 21 B
 Oosterstraat 23
 Oosterstraat 23 bis
 Oosterstraat 25
 Oosterstraat 27
 Oosterstraat 29
 Oosterstraat 29 bis
 Oosterstraat 31
 Oosterstraat 33
 Oosterstraat 33 bis
 Oosterstraat 35
 Oosterstraat 37
 Oosterstraat 37 bis
 Oosterstraat 39
 Oosterstraat 39 bis
 Oosterstraat 41
 Oosterstraat 43 bis
 Oosterstraat 6
 Oosterstraat 6 B
 Oosterstraat 6 D
 Oosterstraat 8
 Oosterstraat 8 B
 Oosterstraat 8 D
 Oudw. dwarstraat 26
 Oudw. dwarsstraat 26 bis

Inez van Aagten
 Nanou Zanchi
 P. Tournois
 Johan Sleddering
 Henri Sarolea
 Dick Donker
 Han Burggraaf
 Ruud Heere
 Ruud Moors
 Erik Kievit
 Renée Menschaar
 Fred Jenner
 Rick van Hooff
 Desiree van Lieshout
 L. v.d. Ven
 M. Kuipers
 M. Lammers
 Els Doeleman
 Fam. R. v. Raam
 Agnes Roelofs
 Harry Grasso
 Mevr. Min
 Mevr. Hermans
 Fam. M. Jacobs
 Dick Schouwen
 Fam. J. van Hulzen
 Fam. Terpstra
 Fam. S. Wiarda
 G. Barten (wisselwoning)

 Ostendorf (wisselwoning)
 Fam. Rie en Bertus Goedee
 Leo Roeleveld

Marlou v. Wayenberg

HAARMODE THIELE

DAMES EN HEREN SALON

BEHANDELING ZONDER

AFSPRAAK.

ZONSTRAAT 30,

tel. 521261.

VOLENDAMMER VISWINKEL HENK BEEMSTERBOER

Baanstraat 1, 3581 VS,
 Utrecht, tel. 030-514867.
 HET ADRES VOOR AL UW GEBAKKEN,
 VERSE EN GEROOKTE VIS !!

Gezondheid Rijkdom

Ik geloof dat weinig mensen zich realiseren
wat een geluk het is normaal te functioneren.

Gezond zijn, lopen, fietsen, gaan,
je ledematen gebruiken om te kunnen staan. .

In mijn werk, woning, voel ik me blij
jongens ik heb 'n lot uit de loterij.

Gezondheid en goed wonen, mensen
je kunt in 't leven niets beters wensen.

Toch zie ik om me heen veel ontevredenheid
komt dat dan door de zogenaamde crisistijd.

Ik hoor, we hebben zo weinig uit te geven
mens wees blij dat je gezond kunt leven.

De huizen zijn nu mooi en redelijk goedkoop
dat was jaren en jaren toch onze hoop.

Ga eens wandelen in de natuur
dat is toch zeker niet te duur.

Ik weet dat je zonder poen
heus niet zoveel kunt doen.

Maar.....

Ga eens kijken in een verpleegtehuis
dan kom je denk ik heel gelukkig thuis.

Je krijgt dan een andere kijk
en zegt, jongens, wat ben ik rijk.

Hammann.

Tegen
inlevering
van deze
advertentie

zaterdag

8-11'86

1 Rookworst
voor de
HALVE PRIJS!!!

Keurslagerij
Ton en Wil Tonus

WIJ WENSEN ALLE BEWONERS

EEN FIJN WOONGENOT

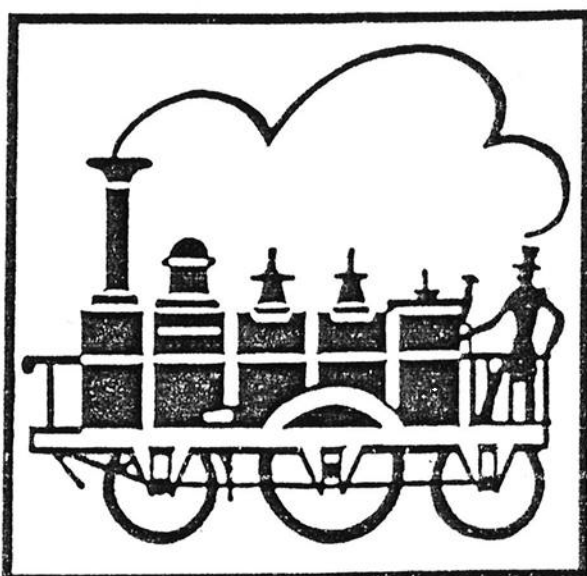
DE MARKTWINKEL, ZONSTRAAT 7 A.

Voor uw aardappelen, groenten en
fruit. Maar ook voor uw dagelijkse
boodschappen.

ZATERDAG 8 NOVEMBER '86

Besteedt u zaterdag, a.s., meer
dan f25,00 in onze winkel dan
krijgt u bij inlevering van deze
advertentie 10 SINAASAPPELS CADEAU.

Spoorwegmuseum

Op 8 november a.s. tegen inlevering
van deze advertentie:
voor 2 personen GRATIS ENTREE

Open: dinsdag t/m zaterdag 10-17 uur
zondags 13-17 uur.

Lied voor de bewoners/sters van de Oosterbuurt,
speciaal geschreven voor Mevrouw Pol.

Ik heb haar verhalen gelezen die zij verteld heeft voor het
Kantongerecht, Gedeputeerde Staten en de Raad van State.
Leve de Oosterbuurt!

De melodie is van Louis Davids: "De Kleine Man".

DE OOSTERBUURT

DE OOSTERBUURT

1. De Oosterbuurt daar wonen wij nu meer dan 30 jaar:
lief en leed achter elk deurtje.
De meubels die zijn aangepast, een tikkie nostalgie,
ik ken er elk hoekje, elk geurtje.
Ik ken hier elk geluid, het is mijn derde huid,
en dáárom willen wij onze woning ook niet uit!

Refrein:

Ons huisje dat blijft staan, ons woninkie blijft staan,
De Oosterbuurt, die straatjes tegen de Oosterspoorbaan aan.
De politieke handel krijgt de Oosterbuurt niet klein!
Slopen of groot onderhoud...? Dat laatste zal het zijn!

2. De gemeente is 'n tuinman van een hele slechte soort,
want ze willen oude bomen gaan verpoten.
De wortels worden uitgerukt, de planten drogen uit,
de ziel die wordt gewoon eruit gestoten.
"Eruit!", wordt er gezegd, "De huizen zijn te slecht...
of U komt in een tehuis voor daklozen terecht."
3. De Gemeente deed in 20 jaar geen enkel onderhoud.
en nú is 't te duur... dat zul je snappen..
Ze goochelen met cijfers waar je duizelig van wordt,
en in wijk C daar lukt 't wél om op te knappen!
Het wonen is goedkoop, dus: sloop, waar dient 't voor?
Ze drukken uit gezichtsverlies hun plannen toch erdoor...
4. Het wonen is te duur, ons inkomen is laag,
en nieuwbouw dat kunnen wij niet rukken.
De huursubsidies kelderen, de gaprijs vliegt omhoog,
Den Haag zit maar steeds aan ons te plukken:
De jeugd geen R.W.W., de W.A.O. bergaf...
Kost wat kost nieuwbouw, dat is voor ons het graf!

Servaes Custers

HET GROOT ONDERHOUD

VAN DEZE WONINGEN

WERD UITGEVOERD DOOR :

intervam

VOOR

GROOT ONDERHOUD

RENOVATIE

NIEUWBOUW

zevenwouden 270
3524 CX utrecht
postbus 4061
3502 HB utrecht

intervam
utrecht

deeluitmakend van intervam bv